

Sygn. akt: I C 238/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2019 r.

Sąd Rejonowy w Kolbuszowej

I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Katarzyna Cichoń

Protokolanta: starszy sekretarz sądowy Katarzyna Sudół

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2019 r. w Kolbuszowej

na rozprawie

sprawy z powództwa S. W.

przeciwko O. (...) z siedzibą w W.

o stwierdzenie nieważności umowy pożyczki

I. oddała powództwo,

II. przyznaje r.pr. K. K. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego

w K. kwotę 1.098 zł (tysiąc dziewięćdziesiąt osiem złotych) tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu,

III. nie obciąża powoda S. W. zwrotem kosztów procesu.

Sędzia Katarzyna Cichoń

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Rejonowego w Kolbuszowej z dnia 4.12.2019 r.

w sprawie I C 238/19

Pozwem z dnia 2.08.2019 r. /data prezentaty/ powód S. W. zażądał ustalenia przez sąd nieważności umowy prostej pożyczki gotówkowej zawartej przez niego dnia 13.05.2009 r. nr (...) z (...) BANK S.A. Pozew wniesiono przeciwko obecnemu wierzycielowi z tytułu pożyczki – O. (...) z siedzibą w W..

Powództwo oparto na zarzucie nieważności umowy z powodu jej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego /art. 58 § 2 kc/, bowiem powód w chwili jej zawierania nie miał zdolności kredytowej o czym bank powinien był wiedzieć a nadto z powodu jej nieważności wynikającej z faktu zawarcia jej przez powoda w stanie wyłączającym świadome podjęcie decyzji i wyrażenie woli, bowiem powód nie zdawał sobie sprawy z tego, jakie będą konsekwencje jego czynności prawnych.

Pozwany w odpowiedzi na pozew z dnia 11.09.2019 r. /k. (...) / wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania. Zarzucił brak wykazania interesu prawnego uzasadniającego wytoczenie powództwa o ustalenie w sytuacji, gdy powód miał możliwość podnoszenia stosownych zarzutów w postępowaniu rozpoznawczym o świadczenie wytoczonym przez pierwotnego wierzyciela i tego nie uczynił. Nadto pozwany zarzucił, że powód wskazał we wniosku kredytowym informacje pozwalające bankowi zważyć jego sytuację jako pozwalającą na udzielenie kredytu, a skoro tak nie było

w rzeczywistości, to w istocie w ten sposób to powód naruszył zasady współzycia społecznego wobec czego nie ma on uprawnienia do powoływania się na naruszenie tych zasad przez drugą stronę kontraktu. Odnośnie zaś zarzutu nieważności umowy spowodowanej brakiem świadomości jej konsekwencji pozwany zarzucił brak jakichkolwiek dowodów na skuteczną możliwość powoływania się na tę wadę oświadczenia woli.

Sąd ustalił co następuje:

Dnia 13.05.2009 r. S. W. zawarł z (...) Bank S.A. umowę prostej pożyczki gotówkowej nr (...). Wniosek o udzielenie pożyczki złożył S. W., kwota pożyczki została mu wypłacona w formie gotówki 13.05.2009 r. /k. (...)/.

W związku z powstaniem zaległości w spłacie kredytu, umowa została przez (...) Bank S.A. wypowiedziana pismem z dnia 10.02.2010 r. /k. (...)/.

Wierzytelność z tytułu powyższej umowy została scedowana na (...), który uzyskał z tego tytułu na swoją rzecz dnia 20.11.2015 r.

w elektronicznym postępowaniu upominawczym nakaz zapłaty wydany przez Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w L. (...). Wobec braku sprzeciwu S. W. nakaz ten uprawomocnił się i nadano mu klauzulę wykonalności postanowieniem wskazanego sądu dnia 12.01.2016 r. /k. (...)/.

17.07.2007 r., 8.08.2007 r., 4.04.2008 r., 9.05.2008 r., 10.02.2009 r., S. W. zawarł także inne umowy pożyczki/kredytu gotówkowego /k. (...)/.

Powyższy stan faktyczny nie był między stronami sporny, wynikał z niekwestionowanych dokumentów przedłożonych przez obie strony postępowania.

Sąd zważył, co następuje:

Niniejsze powództwo jest powództwem o ustalenie. Podstawą materialnoprawną jest dla niego przepis art. 189 kpc stanowiący, że powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Interes prawny jest przy tym przesłanką materialnoprawną, która określa legitymację powoda i podlega ocenie według stanu sprawy w chwili orzekania (por. wyrok SN z 15.3.2002 r., II CKN 919/02, OSN 2002, Nr 7–8, s. 56). Interes prawny w sprawie o ustalenie istnienia stosunku prawnego lub prawa nie decyduje wprost o zasadności powództwa, a jedynie warunkuje możliwość badania i ustalania prawdziwości twierdzeń powoda, że dany stosunek prawny lub prawo istnieje bądź nie istnieje (por. wyrok SN z dnia 18 czerwca 2009r., II CSK 33/09, LEX nr 515730). Zgodnie z ogólną zasadą rozkładu ciężaru dowodu w postępowaniu cywilnym ciężar wykazania interesu prawnego w niniejszym postępowaniu spoczywał na powodzie.

W niniejszej sprawie interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie uzasadnił powód tym, że nie ma możliwości na obecnym etapie sprawy wszczęć jakiegokolwiek innego dalej idącego postępowania np. o świadczenie by zniwelować skutki działania nieważnej – według niego – umowy, na przeprowadzenie postępowania upadłościowego zaś powód się nie zgadza.

Jako dowody w sprawie powód zawnioskował dokumenty w postaci odpisów 6 umów kredytów/pożyczek gotówkowych zawieranych przez niego od 17.07.2007 r. do 13.05.2009 r. oraz przesłuchanie powoda w charakterze strony.

W kontekście wyższej przytoczonej definicji interesu prawnego w wytaczaniu powództwa o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego i wzięwszy pod uwagę stan prawny niniejszej sprawy wskazać należy, że powództwo nie mogło zostać uwzględnione.

Pomiędzy stronami toczyło się już bowiem postępowanie o świadczenie (zapłatę), które zostało prawomocnie zakończone wydaniem nakazu zapłaty zaopatrzoną następnie w klauzulę wykonalności. Powód nie zaskarżył przedmiotowego nakazu, nie podniósł zatem na tym właściwym ku temu etapie postępowania rozpoznawczego żadnych zarzutów merytorycznych, jakie powołuje w obecnym pozwie. Jak natomiast podnosi się w judykaturze, jeżeli powództwo o świadczenie zostało już między stronami prawomocnie rozstrzygnięte wyrokiem, to nowe powództwo o ustalenie istnienia lub nieistnienia prawa do takiego świadczenia nie może być uwzględnione z powodu braku interesu prawnego, o jakim mowa w art. 189 kpc (por. wyrok SN z dnia 19 lipca 2000r., II CKN 278/00, LEX nr 453593). W sprawach o świadczenie dłużnik dopóty ma interes prawny w ustaleniu rozmiaru swego obowiązku, dopóki nie został przez wierzyciela pozwany o świadczenie (por. wyrok SN z dnia 5 lutego 2009r., I CSK 332/08, LEX nr 500176). Jedynie wyjątkowo można uznać dopuszczalność żądania ustalenia stosunku prawnego lub prawa "obok" możliwości dochodzenia świadczenia, a to wówczas, gdy ze spornego stosunku wynikają dalej idące skutki, których powództwo o świadczenie nie wyczerpuje, np. ustalenie odpowiedzialności za szkody przyszłe (por. postanowienie SN z dnia 18 listopada 1992r., III CZP 131/92 LEX nr 374471). Reasumując – po przeprowadzonym postępowaniu rozpoznawczym w sprawie o świadczenie, dłużnik, który nie podniósł we właściwym trybie stosownych zarzutów materialnoprawnych traci możliwość ich powoływania w postępowaniu o ustalenie ze względu na brak interesu prawnego.

Wobec powyższego jedynie na marginesie wskazać należy, iż także zarzuty merytoryczne wobec umowy są niezasadne. Zarzut nieważności czynności prawnej z powodu jej sprzeczności z zasadami współżycia społecznego nie został w żaden sposób wykazany. Fakt, że różne instytucje bankowe udzielały S. W. na jego wniosek 6 kredytów czy też pożyczek na przestrzeni 2 lat w żaden sposób nie świadczy o tym, że bank udzielający ostatniego z kredytów / poprzednik prawny pozwanego/ naruszył zasady współżycia społecznego udzielając żądanej pożyczki. Podobnie zarzut nieważności umowy

z powodu zawarcia jej przez S. W. w stanie wyłączającym świadome podjęcie decyzji i wyrażenie woli nie został właściwie nawet sformułowany a co dopiero wykazany. Wskazano jedynie, że „z całą pewnością nie wiedział co robi i jakie będą tego konsekwencje” a na dowód tego zaproponowano zeznania S. W.

w charakterze strony. Sąd oddalił ten wniosek dowodowy na podstawie art. 235² pkt 2 kpc jako zupełnie nieistotny dla rozstrzygnięcia. Po pierwsze bowiem stwierdzenie z powyższych powodów nieistnienia w niniejszej sprawie interesu prawnego wykluczało dalsze badanie zarzutów merytorycznych odnoszących się do umowy a po drugie – jak wskazano – zarzut powyższy nie został w żaden sposób sformułowany wobec czego nie było wiadome w jakim celu miałyby być przeprowadzony dowód i jaki fakt miałyby potwierdzać.

O kosztach Sąd orzekł na mocy art. 102 kpc i odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu. Powód jest bowiem osobą starszą, schorowaną, obecnie właściwie przykutą do łóżka, która i tak bardzo niskie dochody przeznacza na utrzymanie i leczenie. Są to zdaniem Sądu szczególne okoliczności pozwalające skorzystać z możliwości przewidzianej w tym przepisie.

Wobec powyższego, na mocy powołanych przepisów orzeczono jak w sentencji.

Sędzia Katarzyna Cichoń

z/

(...)